

Lucian Blaga: Gorunul

În concepția lui L. Blaga viața este "o mare trecere" prin lumina, dar și o inexorabilă lunecare spre neant.

Din această viziune s-a născut una dintre temele fundamentale ale liricii lui Blaga, tema vieții amenințate de moarte, care - cristalizată încă din volumul de debut - conferă versurilor un sentiment de neliniște adâncă și o tânguire de _____. Amenințarea se simte din toate: din contemplarea lunii sau a _____ iubitei, din liniștea nopții sau din curgerea izvoarelor. Spaima de neant cunoaște la Blaga când o tonalitate tragică, când una elegiacă, atitudinea poetului oscilând între zbucium și împăcare.

În Gorunul din "Poeme luminii", cea mai cunoscută elegie pe tema morții din creația lui Blaga, dominantă este seninătatea cu care poetul își contemplă presentimentul lentei alunecări în neființă.

Punctul de plecare pare a fi Miorița, cu care a și fost comparată adeseori, dar poezia lui Blaga se constituie într-o viziune _____ originală și într-o figurare poetică foarte depărtată de modelul popular. Aproximarea este posibilă numai în măsura în care în ambele poezii se evidențiază nu anumit echilibru al ființei umane ci fata morții, o detașare senină. În poezia populară seninătatea ciobănarului este o stare constitutivă, pe când Blaga devine una dobândită prin cugetare.

Ciobanul trăiește sub amenințarea iminentă a morții, pentru Blaga este doar o ipoteză existențială, presimțită în umbra unui copac și în liniștea desăvârșită a unei naturi paradisiace, hrănită din lecturi filozofice și din Rilke.

În Gorunul trăirea presentimentului devine subiect de meditație, spaima stării de a fi adâncurile noastre inconștiente sunt controlate de o conștiință care vrea să știe și care-si dobândește seninătatea numai prin înțelegere.

Compoziția. Structural, textul e realizat în trei timpi corespunzători celor trei strofe:

unul - al existenței, al stării de a fi (organizat prin notarea unui raport de consonanță între subiectul liric și natura)

al doilea - al întrebării (care e un fel de dublare în spiritualitatea trăirii inconștiente)

al treilea - al concluziei (manifestare cea mai _____ în a le insera într-o ordine superioară)

Structura poetică. Semnificații. Poezia notează o stare de spirit și un gând. Discursul poetic pare simplu și de o fluentă extraordinară. Organizarea lui într-o succesiune de episoade lirice se realizează în jurul unor cuvinte ____: liniște și gorunule, îmi pare și pesemne. Primele două creează câmpurile semantice ale poeziei (deci seriile de înțelesuri pe care le comunică textul liric), celelalte două

așează totul sub semnul ipoteticului, ca manifestări ale unei subiectivității exagerate.

Termenul liniște apare în patru poziții:

a) în limpezi depărtări aud din pieptul unui turn / cum bate ca o inima un clopot

b) îmi pare / ca stropi de liniște îmi curge în vine, nu de sânge

c) de ce mă - nvinge / cu aripi mai atâta pace

d) și liniștea / ce voi gusta-o între scândurile lui / o simt pesemne de acum.

Semnificațiile cuvântului se conturează astfel treptat. La început nici măcar nu e numit sau, mai exact, este numit prin opoziție. A doua oară participa la construcția stropi de liniște ca ipoteza aberantă a simțurilor. A treia oară, prin sinonimul pace, captează din context un alt sens, relevat paradoxal --- tocmai în a patra poziție, când termenul apare singur și unde prin liniște se înțelege moarte celalalt cuvânt-cheie se dezvoltă pe verigile materiale ale unei analogii: gorun, trunchi, scânduri, sicriu, în care ultimul termen - o metonimie extrem de sugestivă - transmite tot ideea de moarte, ca și în cazul primului câmp semantic.

După cum se vede, cuvintele liniște și gorunule creează două linii de dezvoltare a semnificațiilor structurii poetice una dinamică, alta statică. Pozițiile semantice ale termenului liniște sunt dispuse într-o ordine care accentuează devenirea sentimentului. Liniștea din prima strofa e asociată cu o mișcare lentă, _____, de învăluire, care duce în mod firesc la trăirea unui presentiment al eternității, astfel ca o senzație oarecare devine o stare de spirit mai profundă, de înfiorare metafizică. Gorunul realizează față de această devenire o opoziție. El rămâne în mod constant punctul de referință în jurul căruia se amplifică starea de spirit, realizat prin transfer metaforic în imaginea sicriului care crește în trunchiul gorunului. Acesta este și motivul pentru care poetul a plasat gorunul nu în mijlocul codrului, care înseamnă plenitudine, viații, ci la marginea lui, ca o sugestie a faptului că pentru temeuri ascunse moartea l-a săgetat.

Cele două serii de semnificații se întâlnesc în final într-un act _____ de alăturare a termenilor, care sugerează ipoteza existențială a unui timp înțeles ca revărsare în moarte:

"Și mut / ascult cum crește-n trupul tău sicriul,
Sicriul meu, / cu fiecare clipa care trece,
Gorunule din margine de codru."

Imaginea gorunului falnic, în al cărui trunchi poetul vede crescându-i sicriul și cea a stropilor de liniște pe care îi simte curgându-i prin vine dau intuiției expresie impresionantă. Transformarea cuvântului sicriu în leitmotiv, revenirea lui obsedantă contribuie la adâncirea dramatismului imprimat sentimentului de întrebare fără

răspuns: o, cine știe ?, întoarsa asupra conștiinței, lăsând ideea morții sub semnul ipoteticului,

Versificația - Versurile sunt fără rimă și neegale. Folosește două procedee:

- _____ sau _____ (procedeu constând în continuarea ideii poetice în versul următor, fără a marca aceasta prin vreo pauză)
- enumerarea prin "și", care solicită receptarea individuală a fiecărui termen care-l apropie pe Blaga de expresionism.
- metafore: limpezi depărtări
- comparație: cum bate ca o inima
- interogații retorice.